

Inleiding derde gemeenteavond

Slide 4 | Scheppingsorde

De vragen die we hebben genoteerd scheppingsorde in de terugkoppeling, waren de eerste twee vragen. Die vullen we aan met een derde vraag die we nog ontvingen in de afgelopen week.

1. Meer uitleg van Genesis 2 en de scheppingsordening.
2. Als we aan die scheppingsorde in deze kwestie gaan toornen, wat gaat er dan nog meer schuiven?
3. Ga ik tegen Gods wil in als ik de vrouw in het ambt aanvaard?

Slide 5 | Scheppingsorde

Allereerst zoomen we even in op de scheppingsorde. Dat is een woord dat we al eerder voorbij zagen komen. Het woord wijst naar een manier van denken in de theologie. Het wijst terug naar de goede bedoelingen die de Schepper had, toen Hij de wereld schiep. Op twee manieren wordt deze 'bedoeling' gezocht. Namelijk in de schepping en in de Bijbel.

Kijkend naar de **schepping**, ziet men bepaalde structuren die daarin gelegd zijn. Deze ordeningen zijn door God zo bedoeld en daarom zijn ze niet alleen feitelijk iets, maar hebben ze ook een normatief karakter.

Of even in eenvoudige taal. Man en vrouw passen bij elkaar. Dat kunnen we zien uit de opbouw van hun lichaam en uit het feit dat man en vrouw samen kinderen kunnen krijgen. De scheppingsordening zegt dan: dat God man en vrouw voor elkaar geschapen heeft. Dat is dus ook de norm. En alles wat daarbuiten valt haalt het dan niet bij die norm.

Waar wordt deze scheppingsordening vooral ter sprake gebracht: bij vragen omtrent homoseksualiteit, en andersoortige relaties, bij discussies over transgenders en ook bij de vraag naar man-vrouwverhoudingen in kerk en gezin.

De eerste manier is dus de ordening teruglezen uit de schepping. We herleiden dan dus een norm uit hoe de dingen feitelijk, in het algemeen, zijn. **Is → Moet**

Een voorbeeld: De meeste mensen zijn heteroseksueel, dus heteroseksualiteit is de norm voor een goed, christelijk leven. U voelt wel aan dat dit voorbeeld ook meteen vragen oproept. Er ligt namelijk een gevaar op de loer. Wat er dan kán gebeuren is dat je heel gemakkelijk de *status quo* verdedigt door naar de scheppingsorde te grijpen. Dus hoe jij de dingen gewend bent, zo heeft God het dan ook bedoeld. Of: zoals de dingen nu eenmaal doorgaans zijn, zo is het ook *goed*. Die manier van redenering is geregeld misgegaan. Zo is de slavernij met een beroep op scheppingsorde goedgepraat, of de apartheid met een beroep op de scheppingsorde verdedigd. Of het feit dat vrouwen vroeger geen onderwijs kregen. De vraag is dus: hoe voorkomen we dat de scheppingsorde gebruiken om onze persoonlijke ideeën te verdedigen?

Er is nog een tweede manier om Gods bedoelingen met de schepping te ontdekken. Namelijk dat we die teruglezen in de **Bijbel**. In Genesis 2 lezen we dat God man en vrouw voor elkaar geschapen heeft.

Inleiding derde gemeenteavond

Slide 6 | Genesis 2

18. Ook zei de HEERE God: *Het is niet goed dat de mens alleen is; Ik zal een hulp voor hem maken als iemand tegenover hem. (...)*

21. Toen liet de HEERE God een diepe slaap op Adam vallen, zodat hij in slaap viel; en Hij nam een van zijn ribben en sloot de plaats ervan toe met vlees.

22. En de HEERE God bouwde de rib die Hij uit Adam genomen had, tot een vrouw en Hij bracht haar bij Adam.

23. Toen zei Adam:

Deze is ditmaal

*been van mijn beenderen,
en vlees van mijn vlees!*

Deze zal mannin genoemd worden,

*want uit de man
is zij genomen.*

24. Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zich aan zijn vrouw hechten; en zij zullen tot één vlees zijn.

We zien in deze verzen duidelijk dat man en vrouw bij elkaar worden gezet als een paar, precies zoals dat in het dierenrijk ook bestaat. De vraag is dan opnieuw of we uit deze feitelijke beschrijving (is) een norm (moet) kunnen afleiden. En welke norm is dat dan?

Door sommigen wordt de norm als volgt uitgelegd: God de Schepper heeft vanaf het begin een duidelijk orde in het mens-zijn gemaakt. Er zijn mannen en vrouwen. Deze hebben eigen kenmerken vinden hun levensdoel door een andere invulling. Mannen en vrouwen zijn evenveel waard. De één staat niet boven de ander en we moeten ook niet doen alsof er een rangorde is en de vrouw een lagere rang zou bekleden. Integendeel, de vrouw is uit de man genomen om zijn gelijke te zijn. Niet hoger en niet lager. Toch wordt het duidelijk dat de vrouw haar bestemming vindt in een andere rol dan de man. Waar de man de eerstverantwoordelijke is in de taken die de mens krijgt toebedeeld, vindt de vrouw haar vervulling in het dienen van de man in deze taak, zij is een hulp en tegenover. Waar mensen zich niets meer aantrekken van deze door God gegeven orde in de schepping, roepen wij mensen het ongeluk over ons af en doen wij geen recht aan de bedoelingen van de Schepper. Concreet betekent dit dat vrouwen in het gezin een dienende rol hebben en dat de man leidinggeeft en voor de kost werkt. Binnen de gemeente betekent het concreet dat vrouwen hun talenten inzetten, maar niet leidinggeven aan de gemeente. Hun taak ligt primair in het dienen van de man in gezin en kerk.

Anderen zien de uitleg van deze norm helemaal niet zo terug in Genesis. Dat de vrouw een 'helper' is, betekent niet dat ze haar levensdoel vindt in het dienen van de man. Ze kan naast de man staan die zich richt op het onderhouden van de hof van Eden. Een hulp tegenover hem, betekent evengoed: een hulp die bij hem past. Dat woordje helper (**èzer** in het Hebreeuws) betekent niet noodzakelijk dat mannen leiden en vrouwen daarin dienen. Een èzer kan ook een leider zijn. Zo wordt het woord ook gebruikt voor de Here God (zie: Deuteronomium 33:26, Ezechiël 12:14 en Hosea 13:9). God is de helper Israëls.

Inleiding derde gemeenteavond

Het is voor iedere Bijbeluitlegger een valkuil om woorden te lezen als begrippen. Je leest dan een compleet gedachtencomplex in een enkel woord. Dat gebeurt maar al te gauw. Een bepaald woord roept voor een uitlegger een hele reeks betekenissen op. (Bijvoorbeeld: **helper is dienaar → is ondergeschikt → is het levensdoel van vrouwen → is niet leidinggeven → is geen ambt in de kerk**) Het is dan de vraag of die reeks van betekenissen in de tekst ook bedoeld wordt. Dit is een heel geladen manier van Bijbellezers. Bepaalde woorden krijgen een enorm inhoudelijk gewicht, en dat kan het verstaan van de tekst zelf in de weg staan.

In Genesis 2 gaat het volgens sommigen daarom niet zozeer over de vrouw als helper, maar over mens-zijn in Gods nabijheid. Gods bedoeling, die in Genesis 2 duidelijk wordt, is dat man en vrouw niet alleen, maar **samenleven**. Dat ze niet gescheiden, maar afhankelijk van elkaar door het leven gaan. Die afhankelijkheid krijgt in Genesis 2 de vorm van het gezin. Maar dat betekent niet dat vrijgezellen niet beantwoorden aan Gods bedoeling. Ook als je vrijgezel bent, kun je zonder gezin beantwoorden aan de bedoeling van God, doordat je je leven niet helemaal alleen leeft. Ook als vrijgezel sta je in relatie tot anderen en daarin ligt een geheim van het mens-zijn verborgen. Het accent in Genesis 2 ligt dus op het samenleven van mensen en niet op het hulp en tegenover van de vrouw.

En als we er dan toch van uitgaan dat hier bedoeld dat het levensdoel van vrouwen het dienen van de man is (en dat zij dus geen leiding mag geven aan de man), dan moeten we constateren dat dit dienen betrekking heeft op de man met wie een gezin gevormd wordt. Van **dienen** is in Genesis 2 geen sprake **buiten de gezinsstructuur**.

Slide 7 | Bedoeling of bestemming?

De scheppingsorde is niet de enige manier om tot een christelijke ethiek te komen, dus tot een christelijk verantwoord leven. Je kunt namelijk vanuit het heden terugkijken en de bedoelingen van de Schepper als richtlijn proberen te nemen, maar je kunt ook vooruitkijken naar het doel, de toekomst, de bestemming van het christelijk leven. Het gaat erom dat we **voorsorteren op de toekomst van God**.

Die toekomst van God is niet helemaal hetzelfde als het paradijs van de Schepping. Jezus zegt bijvoorbeeld dat er in het koninkrijk van God niet meer gehuwd zal worden. Mattheüs 22 vers 30: 'Want in de opstanding nemen ze niet ten huwelijk en worden ze niet ten huwelijk gegeven, maar ze zijn als engelen van God in de hemel.' Die verhouding tussen man en vrouw (leiden en dienen) geldt dus niet meer in het koninkrijk van God. Er is met de komst van Christus een nieuw zwaartepunt gekomen, een nieuwe manier van leven. Onze verhoudingen en omgang met elkaar wordt ten diepste niet meer bepaald door ons bloed (Griek of Jood), niet meer door onze maatschappelijke status (vrij of slaaf) en niet meer door ons geslacht (man of vrouw). Het doel is voor iedereen om uit de genade van Christus te leven en Hem dus te volgen op zijn weg van zelfovergave en liefde.

Het doel van God met ons leven kunnen we volgens deze manier van denken beter niet teruglezen in de oude schepping, maar in de nieuwe schepping: de opgestane Heer Jezus. Het doel van ons leven, is dat wij volgelingen van Hem worden en blijven. En deze Jezus Christus vatte de wet van God zelf samen met het liefdesgebod: heb God lief boven alles en uw naaste als uzelf. En in Romeinen 13 schrijft Paulus, een apostel van deze Heer: 'Wees

Inleiding derde gemeenteavond

niemand iets schuldig, dan elkaar lief te hebben. Wie de ander liefheeft, heeft de wet vervuld.' De liefde, waar Christus ons op wijst, is de kern en dat mogen we beschouwen als de zon, wat elk ander gedeelte in de Schrift belicht. Ook die scheppingsordening kan in het licht van Christus een andere lading krijgen. Genesis 2 is dan niet meer een 'in beton gegoten' wet voor vrouwen die hun levensroeping moeten vinden in het dienen van de man, maar in Genesis 2 zien we dan Gods bedoeling dat mensen samenleven in afhankelijkheid van elkaar. Paulus hervormt de echtelijke relatie tussen man en vrouw op deze manier radicaal in Efeze 5. In zijn tijd waren man en vrouw zeker niet gelijk. Niet in de Romeinse wereld en niet in de Joodse wereld. Maar door Christus, definieert Paulus het huwelijk anders.

Slide 8 | Efeze 5

21. Wees elkaar (in de kerk) onderdanig in de vreze Gods.
22. Vrouwen, wees uw eigen mannen onderdanig, zoals aan de Heere,
23. want de man is hoofd van de vrouw, zoals ook Christus Hoofd van de gemeente is; en Hij is de Behouder van het lichaam.
24. Daarom, zoals de gemeente aan Christus onderdanig is, zo behoren ook de vrouwen in alles hun eigen mannen onderdanig te zijn.
25. Mannen, heb uw eigen vrouw lief, zoals ook Christus de gemeente liefgehad heeft en Zich voor haar heeft overgegeven.

Onderdanigheid geldt voor allen (vers 21) en dus niet alleen voor vrouwen. En mannen moeten hun vrouwen liefhebben met dezelfde zelfovergave als die van Christus.

Als u dus worstelt met de vraag: 'Ga ik tegen Gods wil in als ik de vrouw in het ambt aanvaard', helpt het dan niet om te weten dat de wet in de liefde vervuld wordt? Helpt het dan niet om te weten dat het hart van de geboden ligt in de liefde voor God en de naaste? Gods bedoeling is dat u Zijn Zoon volgt in nederigheid en zelfovergave. Welke houding vraagt dit dan van u als vrouwen in onze gemeente zich geroepen weten tot het ambt, niet omdat ze dat zelf zo graag ambiëren, maar omdat de kerkenraad hen op dubbeltal stelt en/of de gemeente hun namen aandraagt?

Slide 9 | Resterende vraag

Er was nog één vraag die ik niet heb beantwoord.

Als we aan die scheppingsorde in deze kwestie gaan toornen, wat gaat er dan nog meer schuiven?

Deze vraag komt voort uit de oprechte zorg dat mensen hun eigen wil volgen en niet meer vragen naar Gods bedoelingen met ons leven. Zulke zorg is niet ongegrond, omdat we in tijden leven waarin steeds minder mensen naar God vragen. Wat is voor ons een leidraad? Onze eigen ideeën of Gods wil? De cultuur in de maatschappij of de Bijbel?

Ik zou er twee dingen op willen zeggen. Allereerst: als we een verandering doorvoeren in het beleid, dan doen we dat op grond van de overtuiging dat dit niet in strijd is met wat God van ons vraagt. Die overtuiging zal wel niet iedereen hebben, maar zonder de vraag naar Gods stem zal het niet gaan. We toornen dan dus niet aan een orde, maar zoeken naar Gods wil

Inleiding derde gemeenteavond

voor deze tijd. Misschien gaan later dan ook andere dingen veranderen. We weten niet altijd waar Gods Geest ons toe leidt. Dat kan beangstigend zijn, maar angst is geen goede raadgever.

In het boek Handelingen zien we hoe volgelingen van Christus voortdurend door God gedwongen worden om grenzen over te gaan en aan vertrouwde 'ordes' te toornen. Vooral het onderscheid tussen heidenen en joden wordt weggevaagd. Bedenk hoe beangstigend dit voor de volgelingen van Jezus moet zijn geweest. Misschien ging het ook wel door hun hoofd: als we hieraan toornen, wat gaat er dan nog meer schuiven?

Slide 10 | Vragen over de scheppingsorde?

Slide 11 | Ambt

We zullen ons nu proberen te richten op de vraag wat het ambt precies is. Vanuit de eerdere gemeenteavonden werden deze punten aangedragen...

- a. Meer aandacht voor het ambt. Wat houdt het ambt in en helpt het ons verder om vanuit die invalshoek te denken?
- b. Is het onderscheid tussen kleur en inhoud helpend? Waar valt 'vrouw en ambt' dan onder? Kunnen we hier met elkaar over doorspreken?
- c. Paulus is pragmatisch, blijkt uit 1 Kor. 9. Wat kan dat betekenen voor onze bezinning? Is het pragmatisme vooral bedoeld om de eenheid van de gemeente te bewaren, of heeft het ook een missionaire insteek?
- d. Hoe zit het met alleen mannelijke priesters in de Bijbel?

We gaan dit niet vraag voor vraag bespreken, maar we hopen dat alle vragen zo gaandeweg beantwoord zullen worden.

Allereerst is ons uitgangspunt nu opnieuw de Bijbel. Het is echter opvallend dat het woord 'ambt' in de Bijbel niet voorkomt. Waar u het woordje toch leest in uw Bijbel, is het door de uitgever ertussen gezet om de letterlijke vertaling begrijpelijker te maken. In het Oude Testament is er een woordje dat aan ambt doet denken (emona), maar dat betekent vooral taak of dienst en heeft betrekking op de cultische activiteiten in de tempel. De poortwachters worden bijvoorbeeld in hun ambt bevestigd. In het Nieuwe Testament komt het woord ambt niet voor.

Er bestaat in het Nieuwe Testament ook geen ambtstheologie, dat wil zeggen: er bestaat geen pakket van regels en voorschriften over hoe de ambten zich tot elkaar verhouden en hoe de ambten ten opzichte van de gemeente staan. Er bestaat dus niet zoiets als 'de' Bijbelse visie op de ambten.

Slide 12 | Ambt

Inleiding derde gemeenteavond

Wat we wel kunnen proberen, is om ons begrip van het ambt te laten inkleuren door de gegevens die we vinden in de Bijbel op een rijtje te zetten. In het Nieuwe Testament lezen we namelijk over **apostelen, opzieners, ouderlingen en diakenen**. Dat waren dus mensen met een bepaalde taak in de gemeente.

Een definitie van de apostelen vinden we letterlijk in Handelingen 1 vers 21-22.

Het is dus nodig dat een van de mannen die met ons omgegaan zijn gedurende heel de tijd dat de Heere Jezus onder ons in- en uitging, te beginnen met de doop van Johannes tot op de dag waarop Hij van ons opgenomen werd, met ons getuige wordt van Zijn opstanding.

Apostelen zijn dus getuigen die met de leerlingen van Jezus zijn omgegaan gedurende de tijd dat Jezus met hen optrok en ook getuigen zijn van Zijn opstanding. De leerlingen van Jezus waren dus, met uitzondering van Judas, apostelen. Maar ook Paulus noemt zich een apostel. Hij kwam de opgestane Christus later tegen onderweg naar Damascus. Dat het in Handelingen 1 nadrukkelijk gaat over mannen, betekent dat bij de apostelen blijkbaar aan mannen werd gedacht.

De taken van opzieners en ouderlingen lopen door elkaar heen. We krijgen geen helder beeld hoe deze twee ambtelijke functies van elkaar onderscheidde. Hun taak is om leiding te geven aan de kerk. Ze moeten de kerk weiden zoals herders een kudde weiden. In één zin zou je kunnen zeggen: opzieners en ouderlingen moeten de gemeente bij Christus bewaren. Ze doen dat door de het evangelie van de apostelen (het apostolische geloof) te verkondigen en te onderwijzen. Ze hebben ook de taak om te troosten en te vermanen in pastorale setting. Het zou zo kunnen zijn dat met het wegvallen van de apostelen de opzieners hun rol gingen overnemen en er zodoende een onderscheid ontstond tussen opzieners en ouderlingen.

Diakenen betekent letterlijk dienaar, maar wat de taak van diakenen precies was in de Bijbel, is niet helemaal duidelijk. Volgens een oude bron was het de taak van diakenen om te profeteren en te leren, dus zeg maar: preken en catechese. Maar in de Bijbel zelf lezen we niet zo'n concrete omschrijving. In Handelingen 6 worden er zeven mannen aangewezen die voor de Griekssprekende weduwen moeten gaan zorgen, maar in de grondtaal valt daar nergens het woord diaken. Filippus, één van die zeven, verkondigt Christus in Samaria (Hand. 8:5) en wordt later in Caesarea een evangelist genoemd. Dus hij beperkt zich dan ook niet tot het praktische dienstbetoon.

In het Oude Testament zijn er ook drie publieke functies die je ambten zou kunnen noemen. Er zijn koningen, priesters en profeten. Koningen waren mannen in Israël. Maar Richters die toch op een vergelijkbare manier leidinggaven, konden ook vrouwen zijn: denk aan Deborah.

Inleiding derde gemeenteavond

Profeten waren vaak man, maar er zijn ook vrouwelijk profeten in het Oude Testament (Mirjam en Hulda).

Priesters waren altijd man. Dat leverde op één van de vorige avonden dan ook een vraag op. Is dat geen reden om het ambt alleen open te stellen voor mannen?

‘De eredienst [in de tabernakel en tempel] was vooral een aangelegenheid voor mannen. Alleen zij waren verplicht om driemaal per jaar voor het aangezicht van de Jahweh te verschijnen. (...) Toen de joden bij het begin van onze jaartelling synagogen voor hun samenkomsten gebruikten, konden er slechts diensten plaatsvinden als er tien mannen aanwezig waren. Vrouwen telden niet mee voor het in de Talmoed voorgeschreven quorum (minjan). Voor hen was er trouwens een aparte ruimte, want ze mochten (...) niet bij de mannen zitten. De wet verplichtte alleen mannen om driemaal in het jaar voor de Heer te verschijnen en plaatste vrouwen bij de eredienst op afstand. Volgens opvatting waren vrouwen in feite vrijgesteld van alle positieve geboden die op bepaalde tijden uitgevoerd moesten worden. De reden was dat de verplichtingen van een vrouw als echtgenote en moeder zo belangrijk geacht werden, dat zij niet uitgesteld konden worden om geboden uit te voeren.

Het waren ongetwijfeld ook de (on)reinheidsvoorschriften die vrouwen beletten de Heer op dezelfde voet als mannen te dienen. Die voorschriften hadden tot doel hygiëne onder het volk en de eerbied voor het heilige te bevorderen. Alles wat met dood en verderf te maken had, zoals bepaalde dieren, ziekte en bloed, werd als onrein gezien. Het was een onreine volstrekt verboden te naderen tot de Heilige Israëls en de aan Hem gewijde heiligdommen en heilige voorwerpen. Mozes moest de Israëlieten erop wijzen dat ze zich bewust moesten zijn van hun onreinheid, anders zouden ze sterven wanneer ze in hun onreinheid Gods tabernakel (...) verontreinigden.

Vanwege de maandelijks menstruaties en het baren van kinderen waren vrouwen regelmatig en soms langere tijd onrein. Bij een menstruatie nog acht dagen na afloop. Dat zal doorgaans een periode van ongeveer veertien dagen zijn geweest. Pas daarna konden ze door een ritueel bad te nemen (mikveh) weer rein worden. Na de geboorte van een jongen was de moeder zeven dagen onrein en daarna mocht ze drieëndertig dagen niet naar het heiligdom komen. Bij de geboorte van een dochter waren deze termijnen het dubbele. Onreinheid was ingrijpend. Haar veelvuldige onreinheid schakelde een vrouw vaak uit voor deelname aan de eredienst en bezoek aan de tabernakel of tempel. De onreinheid had ook gevolgen voor het sociale leven. Iedereen die een onreine vrouw aanraakte, was tot de avond onrein. Alles waarop een onreine zat of lag werd onrein. Wie haar bed of het voorwerp waarop zij had gezeten aanraakte, werd een dag lang onrein en moest zijn kleren wassen en een bad nemen (...). Men kan zich afvragen of deze strenge regels in de praktijk werden toegepast, maar het is duidelijk dat een vrouw vanwege deze voorschriften niet

Inleiding derde gemeenteavond

dezelfde religieuze functies kun hebben als een man en bijvoorbeeld geen priester mocht worden (Lev. 21).'

De reinheidswetten gelden voor de christelijke gemeente niet. Het feit dat er alleen mannelijke priesters zijn, kan dus om deze reden moeilijk worden gebruikt als argument voor alleen mannelijke ambtsdragers. Te meer omdat er dus wel ambtelijke taken zijn in het Oude en Nieuwe Testament die wel door vrouwen werden vervuld.

Slide 13 | Bijbelse gegevens

Als een gemene deler kunnen we zeggen dat ambtsdragers 1) geroepen werden door God om hun ambt op zich te nemen. Die roeping is intern (d.w.z. men heeft innerlijke overtuiging door God geroepen te zijn) en extern (men wordt daadwerkelijk geroepen vanuit een gemeente om in een ambt te dienen).

Ambtsdragers krijgen ook gaven van de Geest om hun ambt uit te oefenen.

En als laatste merken we op dat ambten altijd functioneren om de gemeente bij Christus te bewaren.

Ambtsdragers staan dus altijd enigszins tegenover de gemeente. Vergelijkbaar met ouders die hun kinderen graag bij de les houden. Ze geven leiding aan de gemeente en voeren ambtelijk gezag. Dat is en blijft ten alle tijd een dienend leiderschap. Het is bedoeld om de gemeente te dienen, niet om over haar te heersen. Ambtsdragers moeten daarom de gemeente liefhebben, zoals Christus haar liefheeft en alles voor haar gegeven heeft.

Slide 14 | Gereformeerde ambtstheologie

In de tijd van de reformatie is gezegd dat iedere gelovige een ambt heeft. Wij allen worden geroepen om elkaar bij Christus te bewaren en het evangelie te verspreiden en vóór te leven. Sommigen krijgen daarbij een bijzondere taak toegewezen.

Het eigene van de gereformeerde traditie bij dit alles is, dat ambtsdragers hun werk doen rondom de Schrift en ten dienste van de Schrift.

Slide 15 | Vrouwelijke ambtsdragers?

Gedacht vanuit het ambt, en de beperkte gegevens over het ambt die we hebben op grond van de Bijbel, zou je ruimte kunnen zien voor vrouwelijke ambtsdragers.

1. De taken van opzieners, oudsten en diakenen lopen door elkaar heen. En daarbij maakt de Bijbel in elk geval melding van vrouwelijke diakenen en zendingen (zoals Paulus, denk aan Priscilla, Euodia, Syntyche);
2. Het ambt is bedoeld om de gemeente bij Christus te bewaren. Waar vrouwen de roeping en de gave hebben om dit te doen, is er vanuit het ambt gedacht niet iets op grond waarvan we hen zouden moeten weren.

Inleiding derde gemeenteavond

Slide 16 | Vrouwelijke ambtsdragers

We hebben in de afgelopen gemeenteavonden gezien dat de scheppingsorde een belangrijk uitgangspunt is om vrouwen uit het ambt te weren. We moeten echter begrijpen dat deze scheppingsorde geen eigen rol speelt in de ambtstheologie en andersom. In Genesis gaat het niet over ambtsdragers. En in de ambtsleer gaat het niet over wel of geen vrouwen.

Scheppingsorde en ambtsleer zijn twee verschillende en losstaande ideeën die worden verbonden met elkaar. Die verbinding gaat via de notie van het leidinggeven. Vanuit de scheppingsorde wordt gesteld dat vrouwen moeten dienen en geen leiding mogen geven. En leidinggeven is nu juist een taak van ambtsdragers in de kerk. Daarom worden scheppingsorde en ambtsleer met elkaar verbonden.

De vraag is echter of dit houdbaar is. De scheppingsorde heeft betrekking op de relatie tussen man en vrouw binnen het gezin en niet daarbuiten. Vrouwen zonder gezin hoeven hun man niet te dienen. Zij kunnen dan toch wel leidinggeven binnen de gemeente?

En dan nog, ligt de vraag voor ons: ging het in Genesis niet veelmeer over samenleven en onderlinge afhankelijkheid van elkaar dan over wel of geen leiding mogen geven?

Het ambt is er om leiding te geven aan de gemeente. Dit leidinggeven krijgt vorm door een liefdevol dienen van de gemeente. Als leidinggeven dienen betekent is het niet zomaar duidelijk dat vrouwen uit het ambt geweerd moeten worden op grond van de scheppingsorde.

Slide 17 | Het pragmatisme van Paulus

Paulus schrijft in 1 Korinthe 9 dat hij omwille van de verspreiding van het evangelie met anderen meebewoog.

1 Korinthe 9:19 Want terwijl ik vrij ben van allen, heb ik mijzelf toch voor allen tot slaaf gemaakt om meer mensen te winnen.

20. En ik ben voor de Joden geworden als een Jood, om Joden te winnen. Voor hen die onder de wet zijn, ben ik geworden als onder de wet, om hen die onder de wet zijn te winnen.

21. Voor hen die zonder de wet zijn, ben ik geworden als zonder de wet – hoewel niet zonder de wet van God, want ik sta onder de wet van Christus – om hen te winnen die zonder de wet zijn.

22. Ik ben voor de zwakken geworden als een zwakke, om de zwakken te winnen. Voor allen ben ik alles geworden, om in ieder geval enigen te behouden.

23. En dit doe ik ter wille van het Evangelie, opdat ik daarvan ook zelf deelgenoot zou worden.

Inleiding derde gemeenteavond

We zien hier dat Paulus met anderen meebeweegt om te voorkomen dat bijzaken verhinderen om de kern te zien. Paulus is iemand met veel gezichten. Bij Joden deed hij zich Joods voor, bij heidenen als een heiden. Bij zwakken als een zwakke. Voor allen is hij alles geworden om in ieder geval enigen te behouden.

Paulus wilde de verkondiging van het evangelie dienen door pragmatisch te zijn. Blijkbaar maakte hij een onderscheid tussen kleur en inhoud, of kern en bijzaken. De vraag is, als we dit op ons thema betrekken: wat is bij ons kleur en wat is inhoud? Wat is kern en wat is bijzaak? Wat mag anders dan toen en wat moet hetzelfde zijn?

Slide 18 | Kleur en inhoud

Het onderscheid tussen kleur en inhoud is op de eerste gemeenteavond vanuit de groepjes naar voren gekomen. Daarbij werd de vraag gesteld waar 'vrouw en ambt' onder valt. Is dat kleur (en dat iets dat i.t.t. Bijbelse tijden nu wel moet kunnen)? Of is het onderdeel van de inhoud en kunnen we niet afwijken van wat destijds uitgangspunt was?

Met het oog op het pragmatisme van Paulus zouden we kunnen zeggen dat onze keuze de verspreiding van het evangelie moet dienen. Een keuze moet dan ingegeven zijn door de wens om mensen te behouden door het evangelie. Daarbij mogen we dan de kleur veranderen.

Maar een andere kleur kan het zicht op de inhoud belemmeren. De vraag is dan: dreigen diegenen die geen ruimte zien voor vrouwelijke ambtsdragers, het zicht op het evangelie te verliezen als we vrouwelijke ambtsdragers krijgen? Je zou kunnen zeggen dat dit nu juist een doorgewinterd deel van de gemeente is. Mensen die het evangelie hoog hebben en dat voor niets loslaten.

En andersom is de vraag: zijn er nu mensen (binnen of buiten de kerk) die het zicht op het evangelie dreigen te missen, doordat we geen vrouwelijke ambtsdragers hebben?

Iemand uit de gemeente was ook pragmatisch en stuurde een idee op. Het diakenambt was volgens deze persoon niet bedoeld om leiding te geven over de gemeente... Het diakenschap zou dus open kunnen staan voor de vrouw, indien diakenen geen zitting zouden hebben in de kerkenraad.

Dat is een pragmatische oplossing, maar helaas kan dat niet binnen de gegeven structuren van onze kerk. Diakenen hebben nu eenmaal wel zitting in de kerkenraad en besturen dus mee.

Slide 19 | Offervlees

Inleiding derde gemeenteavond

Er is ook nog een andere tekst. Romeinen 14. Daar schrijft Paulus dat we met het geweten van elkaar rekening moeten houden. In het Rome van die tijd zijn er overal tempels waar offervlees geofferd wordt voor de afgoden. Dat is vlees dat je kon kopen en nuttigen. Sommige gemeenteleden hadden daar geen problemen mee, zoals Paulus zelf. Afgoden bestaan namelijk niet, dus dat het vlees zogenaamd aan hen geofferd is, is niet relevant. Maar er waren ook gemeenteleden die hier ernstige problemen mee hadden. Zij zagen het eten van offervlees als het begaan van een zonde. Paulus schrijft dan dat de gemeenteleden rekening met elkaar moeten houden. Eet dat offervlees dus niet als een broeder of zusters die hier bezwaren tegen heeft erbij is. Paulus schrijft dan: breek niet om wat u eet het werk van God af.

Ook wij zullen in onze bezinning rond 'vrouw en ambt' rekening met elkaar moeten houden, dat is aan de kerkenraad straks om mee te bewegen bij de besluitvorming. Maar is dat offervlees eten zomaar te vergelijken met de kwestie 'vrouw en ambt'? Het punt van verschil is dat vrouwelijk ambtsdragers in ambt uitvoeren in de overtuiging het werk van God op te bouwen. Als we vrouwen tot het ambt toelaten, doen we dat in de overtuiging dat we in hun ambtswerk het opbouwende werk van God zien.

Slide 20 | Vragen over het ambt

Slide 21 | Vrouw en maatschappij

De vraag die we onder dit kopje ten slotte willen bespreken is de vraag naar de rol van vrouwen in de maatschappij. Daarbij mag u denken aan de rollen vrouwen van onze gemeente in de maatschappij vervullen. Denk aan politieke taken, bestuurstaken, banen, of huishoudelijk werk.

De vraag die hierbij voor ons ligt is deze:

Als vrouwen met een gezin niet een ambt mogen vervullen, op grond waarvan mogen zij dan wel werken voor salaris in de maatschappij? Is het onderscheid dat we hierin maken tussen kerk en ambt wel houdbaar?

In onze traditie, de gereformeerde traditie, is het belangrijk dat we begrijpen dat ons hele leven onder het beslag van Christus komt. Er mag eigenlijk geen onderscheid zijn tussen hoe we de dingen in de kerk doen en uitleven en hoe we dat doordeweeks doen in ons dagelijks leven. Christus moet het hele leven doordringen en ieder beroep kan een heilig beroep worden. Ook de bakker, of de stratenmaker moeten hun werk doen, in het besef dat ze verantwoording aan Christus schuldig zijn.

Er is dus niet een ander leven op zondag. Wat op zondag geldt, geldt ook van maandag tot en met zaterdag. Met het oog daarop is het opmerkelijk dat in onze gemeente vrouwen geen leiding mogen geven, omdat ze hun man moeten dienen. Tegelijk werken en besturen onze vrouwen wel in de maatschappij. We sturen onze dochters naar scholen en moedigen

Inleiding derde gemeenteavond

hen aan om door te leren. Dat laatste lijkt me terecht en goed, maar tegelijk is het dan de vraag hoe houdbaar het is om vrouwen niet mee te laten besturen in de kerk.

Waarom is dat zo?

- Is de maatschappelijke vrijheid van vrouwen eigenlijk verkeerd, maar kunnen we niet anders dan erin meegaan? Is het noodgedwongen dat onze vrouwen werken?
- Zijn de tijden veranderd en kunnen vrouwen nu samen met hun mannen voor hun gezin zorgen en daarnaast ook werken? In onze gemeente is er een flinke part-time-cultuur onder vrouwen. Mannen werken meestal fulltime. Heeft dat te maken met die scheppingsorde? En als dat zo is, kunnen vrouwen dan niet ook voor zichzelf bepalen of zij naast hun roeping als moeder ook nog een roeping binnen de kerkenraad kunnen aanvaarden zonder één van beide roeping te verwaarlozen?
- Mogen/ moet we onderscheid maken tussen vrouwen met een gezin en vrouwen zonder een gezin? Waarbij de vrouwen zonder gezin wel leiding kunnen geven?

Het lijkt me volledig volgens de gereformeerde traditie als we hierin zoeken consistent te zijn. Dat kan betekenen dat dit eigenlijk een achterhoede gesprek is geworden, doordat vrouwen inmiddels op allerlei plekken in de maatschappij hun posities hebben veroverd.